

CAPVT VIGESIMVM SECVNDVM.

Reprobatis tanquam indignis nuptiarum contemptoribus, nuptiali veste carente eiecto, Cæsarei census exploratores exprobrat: Sadducæos super mortuorum resurrectione, & Pharisæos super præceptorum obseruatione conuincit, ac seipsum Davidis filium probat.

E T respondens I E S V S dixit iterum in parabolis eis dicens: † Simile factum est regnum cælorum homini regi, qui fecit nuptias filio suo. Et misit seruos suos vocare inuitatos ad nuptias, & nolabant venire.

† Luc.
14. d.
Apor.
19. a.

In fine prioris capitis dixit Matthæus Pharisæos agnouisse de seipsis dici parabolas, magis tamen ob hoc aduersus Christum irritatos. Ideo quò magis conscientia illorum pungeret, alia vtitur parabola: qua illos ad monet futuræ tandem vindictæ, quæ illos omnesq; Dei gratiam reiicientes manet. Regnū itaq; cælorum, sicut in præcedenti capite pro rege cælesti Deo patre sumi potest, qui assimilatur homini regi, &c. & pro cælesti patria. Si pro ipsa cælesti patria accipias, sic intellige assimilari, quòd in eo fit ingratorum hominum punitio, & indignorum à Deo patre abiectio, qualem ab homine rege factam docet parabola. Homo iste rex est cælestis rex Deus pater, qui filio suo Christo nuptias fecit, cum per incarnationem sponsæ suæ Ecclesiæ ipsum copulauit. Inuitati ad nuptias imprimis Iudæi erant per prophetas, quorum præcipuè gratia Christus venerat illorum patribus promissus. Ad hos autem homo rex Deus seruos suos misit, Ioannē scilicet, & Apostolos, cū misi sunt per vniuersam Iudæam prædicare, vetitiq; in viam Gentium abire. Bene autem dicit vocare inuitatos, & nō inuitare: quia ad celebrandas Christi nuptias, credendamque eius incarnationem, iam antè per prophetas erant inuitati, per Ioannem autem & Apostolos vocati. Quod autem illi vocati venire noluerunt, nihil aliud quàm quòd Christo incarnato credere noluerunt.

Iterum misit alios seruos, dicens: Dicite inuitatis, Ecce prandium

dium meum parauit: tauri mei & altitia occisa sunt, & omnia parata, venite ad nuptias.

Indicat quòd post Christi passionem præter Apostolos alios etiam misit: utpote Leuitas & discipulos septuagintaduos, qui Iudæis indicarent paratum prandium, taurorum altitiaque occisa esse, adeoque omnia parata, ut fide tantum illis fuerit opus, qua venirent ad has nuptias. Si vis singulas parabole partes mysticè explicare, potes quidè, modò id cù ratiòe fiat, ac piè: de quo vide doctores. Illi autem neglexerunt, & abierunt: alius in villam suam, **† Sup. 21. f.** alius verò ad negotiationem suam: † reliqui verò tenuerunt seruos eius, & contumelijs affectos occiderunt.

Iudæorum nonnulli còmodi sui gratia venire ad nuptias, id est, in Christum credere noluerunt temporali-
bus additi commodis, nullamque rerum suarum iacturam propter Christum facere volentes. Et hi quidem minus in culpa, reliqui verò ex malignitate & inuidia veritatem quidem intelligentes, eiusque Christi que prædicatores Apostolos, qui ad nuptias eos inuitabat Christi & Ecclesiæ, tenuerunt, id est, victos incarcerationunt: quemadmodum in Actis Apostolicis & contumelijs affectos occiderunt, ut Stephanum & vtrunque Iacobum. Rex autem cùm audisset, iratus est, & missis exercitibus suis, perdidit homicidas illos, & in ciuitatem illorum succendit. Tunc ait seruis suis: Nuptiæ quidè paratæ sunt, & qui inuitati erant, non fuerunt digni: ite ergo ad exitus viarum, & quoscumque inueneritis, vocate ad nuptias. Egressi serui eius in vias, congregauerunt omnes quos inuenerunt, malos & bonos: & impleti sunt nuptiæ discumbentium.

Quorù intellecta & audita malitia, id est, diutius quã par erat, tolerata: Iratus rex, missis exercitibus suis Romanorù videlicet, quorum voluntates in Iudæorù vindictam illò direxit. iracundiam illorum Ierusalem succendit igni, funditus scilicet euersis & pessundatis Ierusalem. Tunc dispersis quoquò terrarum Iudæis, & ab eo uuptiarum connubio sua malitia exclusis, seruis suis inquit: Qui inuitati erant, non fuerunt digni. Sic Iudæis dicit Paulus Act. 13. ✠ Vobis oportebat primùm loqui verbum Dei, sed quoniam repellitis illud, & indignos

✠ Act.
13. g.

vos

vos iudicatis æternæ vitæ ecce conuertimur ad gentes. Quod verò post abiectos Iudæos, egressi serui in vias, quotquot inuenerunt bonos & malos congregauerunt, significat omnes indifferenter ad fidem esse vocatos.

Intrauit autem rex vt videret discumbentes: et vidit ibi hominem non vestitum veste nuptiali. Et ait illi, Amice, quomodo huc intrasti non habens vestem nuptialem. At ille obmutuit. Tunc dixit rex ministris: † Ligatis manibus et pedibus eius, mitte eum in tenebras exteriores. Ibi erit fletus, et stridor dentium. Multi enim sunt vocati, pauci verò electi.

†35. dist.
ca. Eccle.
Infr. 25. 9.

Quòd autem impletis nuptijs ingressus rex, vt discumbentes lustraret: Hominem non nuptiali veste indutum eijci iubet, & in tenebras exteriores mitti: significat quòd in fine nuptiarum quo ad eum, si quem in morte inuenerit ad fidem vocatum, nuptiali tamen charitatis veste carentem, ab æterno conuiuio excludet, in tenebras amandatum exteriores. Vbi per fletum & stridorem dentium, metaphoricè damnatorum pœnæ describuntur. Vi de hoc loco amplius de hac veste nuptiali, quã falsò hæretici dicunt esse fidem, quam pij quique doctores dicunt esse charitatè sine qua vt testatur Paulus nihil proficit fides. Vnde Chrysof. in Ioan. Homil. 9. Nolumus igitur, nolumus inquam, dilectissimi, fidem nobis ad salutè satis esse existimare: Nam nisi vitam puram exhibuerimus, & hac cœlesti vocatione digna nos induerimus charitatis vestimenta, cum illo misero excludemur. Et Grego. Homil. 38. Si enim vestem nuptialem baptismata vel fidem dicimus, quis sine fide & baptisate has nuptias intrauit? Eo enim ipso foris est, quia necdum credidit. Quid ergo debemus intelligere vestem nuptialem nisi charitatem? Qui ergo per charitatem venit ad homines, eandem charitatem innotuit vestem esse nuptialem. Tunc abeuntes Pharisei, consilium inierunt, vt caperent eum in sermone. † Et mittunt ei discipulos suos cum Herodians, dicentes. Magister scimus quia verax es, et viam Dei in veritate doces, & non est tibi cura de aliquo. Non enim respicis personam hominum: Dic ergo nobis quid tibi videtur: licet censum dare Cesari an non?

† Mar. 12.
b. c.
Luc. 20. d

In fine prioris capituli recitavit Matthæus, quòd indignati Pharisei lubetes vim Christo intulissent, nisi turbas metuissent: nunc dolo capere eum, & illaqueare volunt sua responsione. Verè quidem eum laudantes, sed ex adulatione, rogantes quæ num licitum esset censum pendere Cæsari? Extiterat enim temporibus Augusti Iudas quidam Galannites, qui assereret non licere populo fidei, Ethnico principi censum pendere. Itaque utramvis in partem responderet, tenere eum arbitrabantur. Nam si licere responderet, infensum eum populo, cui ingratum illud est, reddere sperabant. Sin non licere, illum apud Pilatum seditionis & monopolij expostularent, traderentque eum præfidi, tanquam defectionem à Cæsare bellumque consulentem.

Cognita autem IESVS nequitia eorum, ait: Quid me tentatis hypocritæ? Ostendite mihi numisma census. At illi obtulerunt ei denarium. Et ait illis IESVS: Cuius est imago hæc, & superscriptio? dicunt ei: Cæsaris. Tunc ait illis: Reddite ergo quæ sunt Cæsaris, Cæsari, & quæ sunt Dei, Deo. Et audientes mirati sunt, & relicto eo abierunt.

† Rom.

13. c.

De cleric.

ric. con-

iuga. cap.

Ex parte.

Mar. 12. b

Luc. 20. d

† Act.

23. b.

† Deute.

25. b.

Mar. 12. b

Christus autem postulato numismate, vana eorum iuga. cap. dissipavit consilia: iubens eos si quod Cæsari debeant pendere, similiter & cultum Deo debitum. Non autè dicit dandum Cæsari censum, quod verbum ab eius ore venari tentabant, sed Cæsari reddendum quod suum est, & similiter quod suum est Deo: in quibus nulla fit iniuria. Si mul autè utrunq; latèter posse fieri docès, nec tñ modesta respõsione aut populũ offendēs, aut Romanos irritas.

In illo die accesserunt ad eum Sadducæi, † qui dicunt non esse resurrectionem: & interrogauerunt eum, dicentes: Magister, Moyses dixit: † Si quis mortuus fuerit non habens filium, ut ducat frater eius uxorem illius: & suscitet semẽ fratri suo. Erant apud nos septem fratres: & primus uxore ducta defunctus est, & non habens semen reliquit uxore suam fratri suo. Similiter secundus & tertius usque ad septimum. Nouissimè autem omnium & mulier defuncta est. In resurrectione ergo cuius erit de septem uxor? Omnes enim habuerunt eam.

De ijs antè dictum est, quorum interrogatio legem præsupponit Deutero. 25. præscriptam qua superstes frater iubetur defuncti fratris vxorem accipere, eiq; semen suscitare. Interrogatio autem eorum quod ad literam atinet, facilis & clara eò præcipuè tendebat, vt siue vnus siue plurius hanc mulierem vxorem foret responderet Christus, ex hoc inferrent futuram vitam huic similem esse: vt pote quia nuptiæ essent, pariter essent puerperia, nutritiones, labores, affectus bella et mortes: quod si hæc vita huic sit futura similis, quare resurrectio erit, vt rursus moriatur.

Respondens autem Iesus ait illis: Erratis nescientes scripturas, neque virtutem Dei. In resurrectione enim neque nubent neque nubentur: sed erunt sicut angeli Dei in cælo. De resurrectione autem mortuorum num legistis quod dictum est à Deo dicente vobis: † Ego sum Deus Abraham, & Exod. 3. b. Deus Isaac, & Deus Iacob. Non est Deus mortuorum, sed viuentiũ. Et audientes turbe mirabatur in doctrina eius. Marc. 12. c.

Hanc igitur interrogationem refellit Christus, dicēs: Erratis nesciētes scripturas, neque virtutem Dei. Et virtutem quidem Dei nesciebant, putantes non posse Deũ absque esu & potu, cæterisque carnalibus actibus hominum genus sustentare, neque sine propagatione carnali posse illud in alia vita consistere, cum opus non sit, vt respondet illis Christus, in resurrectione vt viri vxores ducant, aut vxores nubant viris: sed tunc futuri sint sicut angeli Dei, omnibus scilicet corporeis actibus carentes. Cũ autem sciret deridiculam esse eorum questionem dominus, quippe qui resurrectionem fore non crederent, fore illam probat Exod. 3. Ego sum Deus Abraham, &c. Ex quo loco Enthimema assumit dominus ad probandam huiusmodi resurrectionem. Deus non est mortuorũ Deus, sed viuentiũ: Quod ad Syllogismũ ita reduci potest. Profitetur Deus se esse Deũ Abraham, Isaac, et Iacob, iam dudũ mortuorũ, Sed Deus non est mortuorum Deus, sed viuentiũ, Non ergo planè mortui sunt Abraham Isaac et Iacob, sed viuũt in spe resurrectionis: Atqui argumentum istud non procederet contra nostrę tempestatis hæreticos, qui nihil adduci volunt ex scri-

ptura sancta, quomodo non expressè contineatur in illa. Nec enim in loco quem CHRISTVS allegat, expressè mortuorum resurrectio asseritur, sed ex eo in bona consequentia deducitur. Quemadmodum in argumento quod theologifaciunt ad probandam confessionem esse faciendam sacerdoti. Hoc argumento dixit Christus Apostolis & eius sequacibus. Quæcunque remiseritis, remissa erunt in caelis, & quæcunque retineatis retenta erunt, sed remittere & retinere peccata alicuius sacerdos non potest, si non indicata illi, ergo sunt illi sacerdoti indicanda antequam remittantur vel retineantur.

Pharisæi autè audientes quòd silentium imposuisset Sadduceis, conuenerunt in unum: & interrogauit eum vnus ex eis legis doctor tentans eum: Magister, † Quod est mandatum magnum in lege? Ait illi Iesus: Diliges dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & in tota anima tua, & in tota mente tua. Hoc est maximum & primum mandatum.

† Mar. 12. c.
Luc. 20. a
Dist. 3. cap. fi.
Deu. 6. a

De præcipuo mandato interrogat. Cui respondet dominus: Diliges dominum Deum tuum, &c. Certè si hic totum sumatur vt ab omni alia creatura, vel minimam partem amoris nostri, & affectionis excludat, fieri hic neq; potest, neque debet quando sic Deum diligere debemus, vt & proximum etiam diligamus. Id autè fiet in cælesti, quando sic toti in Deum rapiemur, vt præter eum nihil diligamus. Toto verò corde tota anima diligere, nihil aliud puto quàm cõtra eum nihil, ac præter eum nihil, aut supra eum diligere. Philosophicũ autem magis puto quàm theologum, sed animæ facultates hoc loco distinguẽde.

† 23. q. 5. cap. Si nõ licet.
Mar. 12. c. & propheta.
Luc. 20. d
Ioan. 2. b.

Secundum autem simile est huic. † Diliges proximum tuum sicut teipsum. In his duobus mandatis vniuersa lex pendet & propheta.
Id est, sicut tibi bene cupis esse, ita proximo tuo semper bene velis: & quod tibi fieri nolis, proximo tuo ne feceris: in his enim mandatis inquit dominus, vniuersa lex pendet & propheta. Quandoquidem ad illa duo dilectionis præcepta referuntur quæcunque scripta sunt. Congregatis autem Pharisæis interrogauit eos Iesus, dicens: Quid vobis videtur de Christo, cuius filius est? Dicunt ei: David.

David. *Ait illis: Quomodo ergo David in spiritu vocat eum dominum, dicens: † Dixit dominus domno meo sede a dextris meis: Donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum. Si ergo David vocat eum dominum, quomodo filius eius est? Et nemo poterat ei respondere verbum: neque ausus fuit quisquam ex illa die eum amplius interrogare.*

Cum carnales Iudæi tantum hominem Messiam, humanumque eius regnum & carnale expectarent, eleuat eos quod in se est: ad agnoscendam Messiae diuinitate. Non negauit quidem dominus quod erat per assumptam naturam Dauidis se esse filium: sed maius quid se esse pronunciauit: quibus verbis Phariseorum ora obturauit Christus, cum pulcherrimum de diuinitate sua afferret testimonium, quod illi refellere non potuerunt, nec soluere, cum mysterium incarnationis non caperent: quod si intellexissent, Christum Dauidis filium secundum humanitatem, patrem vero eius secundum diuinitatem, facile illi credidissent, & eum tanquam verum Messiam recepissent.

CAPVT VIGESIMVM TERTIVM.

Approbata Phariseorum & Scribarum autoritate & doctrina, eorum mores & vitam multis reprobata maledictis, pro quibus finale illis comminatur exitium, & sui loci desertionem.

Tunc ¶ Iesus locutus est ad turbas, et ad discipulos suos, dicens: Super cathedram Moysi sederunt scribae et Pharisei. ¶ Omnia quaecumque dixerint vobis seruate et facite, secundum opera vero eorum nolite facere. Dicunt enim et non faciunt.

Cum scribae & Pharisei prorsus viderentur incorrigibiles, reliquum erat monere turbas ne eorum mores & opera imitarentur, ab autoritate vero eorum & doctrina ne discederent cum ipsi super Moysi cathedram sederent. Id est, in docendi munere legemque interpretandi Moysi successerunt scribae & Pharisei: Ideo quodcunque vobis dixerint ex ea videlicet Moysi doctrina facite & seruate, secundum vero opera eorum nolite facere:

L 5 quoniam

† Psal.

109. a.

Mar. 12. f.

Luc. 20. g.

† 16. q. 7.

cap.

Et hoc

diximus.

Dist. 19.

cap.

Secundum.

† 1. q. 1.

cano.

Nó qua-

les. 3. q. 7.

cap.

Sacer-

dos.